

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Divendres 15 de Octubre de 1897

Num. 3.393

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. 3/50
n provincies trimestre. 1/00
Extranger y Ultramar. 1/50
Anúncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

Es la Administració d'aquest diari y en las principals
librerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

Farmacia Serra La que paga més contribució de la provincia
Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya
FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, ex-
quefe de clinica y ab titol de las universitats de Berlin y Wurzburg, ex-ajudant
dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.
Reb en **CONSULT** á Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 á 12 y de 4 á 5.
Arrabal alt de Jesús, 38, sobre 'l Correu.
Los demés dias á Barcelona, Claris, 44, cantonada á la Gran Via, de 11 á una
y de 4 á 5.

PERA 'L DIA DELS MORTS

Riquíssim y variat assortit de coronas, flors artifi-
cials, rams, pensaments y demés adornos propis pera
nitxos, panteons y sepulturas y arreglo dels demés ob-
jectes que 's troban deteriorats.

Ultima novetat y gust exquisit, á preus limitadí-
sims.

Se trobará en lo domicili de las germanas

RIPOLL

Reus.—Carrer de S. Joan, 18, segon.—Reus.

Vinyas Americanas

Marcial Ombrás (Propietari)

Avinguda del ferro-carril, Figueras, (Girona)

Barbets y estacas, en venta, per milions.—Preus
reduhits y autenticitat garantizada.—Cinch milions d'
estacas, y un milió de barbets.

GAS REUSENSE

Aquesta Societat instala canyerías y aparatos d'
iluminació y calefacció á qui ho solliciti, sens cap gas-
to per part del sollicitant, mediant lo pago del gas á
30 céntims de pesseta lo metre cúbich, y ab tal que 'l
consum anyal arribi á una cantitat determinada.

Pera més informes y detalls, dirigir-se á la fábrica.

SECCIÓ DOCTRINAL

La mort del partit conservador

Perque, en efecte, no es que 'l partit conservador
estiga consentit, ó avariado que diriam en llenguatge co-
mú; lo partit conservador, tal com era de la Restaura-
ció ensá, instrument de la voluntat d' un home, es
mort. Las balas del anarquista de Santa Augeda no ma-
taren á n' en Cánovas, mataren també al seu partit,
per lo mateix qu' era seu, per lo mateix que no repre-
sentava ja cap ideal ni era mantenedor de cap doctri-
na ni significava altra cosa que una de las dúas colum-
nas més ó menos ruinosas en que s' apoyava la politica
espanyola, ó millor dit, la plataforma gubernamental.

No hem de judicar nosaltres á n' en Cánovas com
á polítich; ja ho ha fet qui té més autoritat y compe-
tencia que nosaltres. Ni es hora tampoch ni 'ns ne so-
bran las ganas. Lo partit conservador, ó 'l que era co-
necgut ab aquest nom ab excessiva impropietat, no feu

altra cosa, durant vint anys llarchs, que anar seguint
y apoyant las diversas maneras de pensar y d' obrar
de son jefe, que fou proclamat gran estadista *nemine
discrepante*, ó, millor dit, sens que ningú 's volgués
pendre 'l treball y la molestia d' examinar si realment
concorrian en ell las circunstancias y condiciones que
'l gran estadista deu reunir per mereixer tal nom y 'ls
consegüents acatament y respecte. Nosaltres ja sap lo
lector que no 'ns n' haviam persuadit may, perque ja
á primera vista, sens entrar en anàlisis, trobavam
que per esser gran estadista li faltava lo més principal:
una idea gran, un noble objectiu, lo que perseguetzien
los primers ministros de la Reyna Victoria, qu' es con-
servar la preponderancia inglesa; los que perseguí y
lográ en Bismarck que fou 'l hegemonia europea per
l' imperi alemany; lo que somiá y volgué alcansar lo
mateix desgraciat Stamboulov, qu' era la cumplerta
independencia de la Bulgaria... Se 'ns dirá qu' en Cán-
ovas ha perseguit en los últims temps de sa vida la
conservació de l' integritat nacional, però aixó, que
també daría lloch á moltes reflexions, no era un ideal
seu, era millor lo sentiment de tots los que 'l voltavan,
era un pau forsat del cual, dada la naturalesa de la
politica madrilenya, no podia escapar. En aixó, com
en tot, en Cánovas no feu més que seguir son sistema
de sempre, son verdader sistema: acomodar-se á las
circunstancias. Tot lo talent den Cánovas serví no mes
que per asó: per acomodar-se á las circunstancias. Y
já quinas circunstancias!

Peró hem fet propósit de no parlar den Cánovas,
sinó del seu partit, y volem cumplirho.

Já en los primers anys d' exercir sa politica, los
que 'l seguiren, creyent que anava á iniciar una ver-
dadera restauració moral—y en aixó si que s' hauria
acomodat á las circunstancias—, se desenganyaren
aviat, comensant per no comprendre quina necessitat
hi havia de que 'l partit conservador portás dos ad-
jectius, aquest y 'l de liberal. Los principis de liber-
tat religiosa consignats en la Constitució del any 76,
innecessarias pel conservadors de qui parlem, acabaren
de desenganyarlos, y desde alashoras pogué ja anome-
narse al tal partit *canovista* més aviat que *conservador*.
En Pidal no conseguí son objecte d' engruixir lo par-
tit ab las *massas honradas*, á pesar de costarli aquest
intens la més ó menos trascendental desautorizació de
sa enérgica campanya en las Cortes *restauradoras*, y,
si bé sa entrada en lo partit contribuí á donar á
aquest certa varietat y á aixamplarli una mica 'l cercle
d' acció, no pogué llevarli 'l tint liberal que la tose-
nería canovista li mantenía. Lo verdader partit con-
servador fou mort desd' alashoras. La restauració po-
lítica y moral era un somni esvahit. Davant dels Ro-
mero Robledo, que havian donat al partit conservador
la lleugeresa y la travessura dels partits revoluciona-
ris, havian d' abaixar lo cap y confessar llur trista de-
rrota los Moyano y companyis. Ara mateix un corifeu

den Cánovas ho ha dit: en Cánovas tenia 'en poch la
capacitat intelectual del únich conservador que gosá
resistir á la política inconseqüent del primer ministre
d' Alfons XII, del únich moderat que conservá la fide-
lidad á las doctrinas conservadoras y qual continua
protesta sols la mort la pogué acabar. Nosaltres temem
que en Cánovas havia confós la insuficiencia intelec-
tual ab las sobras de carácter. Comprehém que no 'l
estimés gayre á n' en Moyano, haventlo de tenir da-
vant sempre com un remordiment.

No cal entretenirnos en fer una historia que, per
lo fresca, viu en la memoria de tots. Lo partit cano-
vista, desentese desde 'l principi dels verdaders ele-
ments conservadors, donant mostris inacabables de
preferir sempre, á Madrid y en las provincias, als ele-
ments d' ordre lo caciquisme y la travessura electoral,
aná fornint son cós de transfugas dels partits revolucio-
naris y de ressellats com en Tetuán y en Linares y
Rivas. En Cánovas morí en l' hora precisa en que ha-
via confiat son últim govern á homes conseqüents com
aqueixos dos, á ministros eternament insignificants
com en Cos-Gayón y alguns altres, á personas ineptas
com en Beranger y á hisendistas com en Navarro Re-
verter, nom que pels sigles dels sigles será odiós á tots
los espanyols que podrian ja suprimir aquest califica-
tiu y anomenarse simplement contribuyents. No vo-
lém dir lo que ha sigut 'l Hisenda en mans d' aqueix
home perque la paraula sería dura y comprometedora,
peró, reconeixent que sos antecessors li havian ja ben
obert lo camí, pot assegurar-se que 'l temps de sa ges-
tió será clássich y horripilant en la historia poch agrada-
dosa dels tributs. L' últim govern conservador ha mort
per immoral y no es circunstancia de que haguém de
fer cas omís la de que heja mort excomunicat, puig
no es ilógich estendre la excomunió que pesava sobre
en Navarro Reverter als ministros sos companys que
autorisavan tanta y tanta persecució á la riqueza del
país, declarada presa oficial pel govern y sos esbirros.

Se 'n aná del partit, *per dignitat*, en Silvela. No
es un gran home, pero per dignitat 'l han de seguir los
restos del partit conservador que tenen encara la se-
rietat y la moralitat per alguna cosa. No sabem si d'
aquesta agrupació n' ha de sortir res que valga la pena.
Un partit fort *nequaquam*. Las mateixas ideas que
contenen aqueixos elements son velles, gastadas é in-
servibles. Ni las ideas ni 'ls homes nos inspiran con-
fiansa. Pero lo que d' aquí 'n puga sortir ja no será 'l
partit conservador, tal com 'l hem conegut baix la di-
recció den Cánovas. No, será ja una cosa enterament
nova, poch vigorosa, pero potser una mica més de-
cent.

L' antich partit conservador ha mort, y ha mort
miserablement, com morí D. Rodrigo, com mort tot lo
decadent y corruptut. Li quedava una mica de vida ab
cap y aquest caygué quan mes soberch apareixia: los
membres han caygut després per sí sols, flachs, débils,
impotents y, per afegidura, excomunicats.

M. R.

Recorts de viatge

De Portvedres (Fransa) á Mustapha (Argelia)

Sembla estrany que á Barcelona no hi hagi cap
vapor pera anar á las colonias francesas del Africa,
puig no 'n hi ha cap, gracias á la protecció dels foras-
ters del costat de sol ponent, que desde principis del
sigle passat que 'ns dominan, y gran desgracia que va
tindre Catalunya, de que cuan Lluís XIV de Fransa

se va quedar lo Rosselló, nos quedés fins al Ebre, puig mal que mal a la majoria dels catalans nos seria més convenient perteneixer a Fransa que no ser dels castellans, perquè quan menys per la exportació tindriam línies de vapors a Barcelona ó Tarragona, com tenen Port-ventres, Marsella y Toulon, que van setmenalment a Tunes, Alger, Bonne, Oran y altres importants poblacions de las costas d' Africa carregats de géneros de la metròpoli, y que essent Barcelona més aprop hi tindriam bon mercat per la colocació dels nostres géneros. Puig res, pera anar a las colonias francesas de l' Argelia, té d' agafarse la maleta, passar la frontera y presentarse a Port-ventres a las dues de la tarde del dimars. Allí hi ha 'ls vapors de la «Compagnie Touareige» que fan la travessia de Portventres a Alger subvencionats pel govern francès pel transport de tropas a l' Argelia. Regularment arriba un vapor de Marsella y Cette a Portventres a las tres de la tarde, carrega géneros fins per allà las set ó las vuyt, y quan han acabat tocan la campana y 'ls passatgers ab las maletas van pujant dalt del vapor, y jo que ja havia sopat y pres passatge a las oficinas de la companyia, també vaig pujar dalt, posant la maleta al camarot y anantmen després a seure als banchs que hi ha dalt a coberta. Varen vindre més passatgers, noyets, y mitja companyia d' artillers, lo que entre tots aniriam més de cent sense la tripulació. Allí ja no se sentia sino lo catalá del Rosselló y francés, res de castellá. Serian las nou quan tenint ja la tripulació la feya feta, lo vapor va xiular, van pujar las áncoras, va girar y lo «Tuareig» que es lo nom del vapor, va sortir del port de Portventres, y mar endins. Com feya bona veilla y la mar plana, vaig estarme fins a las onze dalt de coberta contemplant com anavan desapareixent las farolas de las costas, fins que no veyent més que cel y aygua m' en vaig anar al camarot a dormir.

Per allà las dos de la nit, los plors de las criaturas y 'l mareig d'alguns de graus, donas y homes, me van despertar, y passant un mosso de la cuyna per allí li vaig dir: «Garçon, qu' est ce bruit-la?»—«Rien c'est le mal de mer» me va respondre.—La veritat, també vaig observar jo que 'l sopar no 'l tenia al mateix puesto dels altres dias, ajudava 'l mareig la mar un poch agitada que feya, pero jo m' vaig tornar a dormir fins a las set. Vaig vestirme y cap a dalt als banchs de coberta. Encara que no 's veyia mes que cel y aygua, la corrent del ayre sempre es contra lo mareig; a las vuyt ens varen donar café y llouquet y vinga passajarme del cap d' amunt al cap d' avall del vapor, seure y llegir esperant que passessin horas, puig que moltes ne faltavan encara per arribar a puesto. Serian las onze quan va comensarse a veure una faixa blavenca a ponent: era l' isla de Mallorca. Com lo «Tuareig» hi anava dret, vaig pensar que molt aprop hi passariam sino cambiava de direcció, y efectivament vaig anar veyent cam aquella faixa 's tornava grossa, aixís com s' hi anava acostant lo vapor, fins que per allà a la una hi eram tan aprop, que casi tots los passatgers van pujar dalt a coberta a mirarse las montanyas y plans de Mallorca, puig no hi havia més que un kilòmetre del vapor allí a las costas, y barquetas de pescadors hi havia que no més eran a la distancia de cinquanta metres del «Tuareig» veyentse molt bé la gent y 'ls poblets de la isla. Del costat d' ahont passava 'l vapor s' hi veuhen alguns boscos y bastants molins de vent; varem passar fins a las tres per devant l' isla; després ja la varem deixar y va anar desapareixen fins que no 's va veure més que com una faixa y al poch temps ja no 's va veure res quedant altra vegada no mes veyent que aygua y cel, y com la mar continuava bona y havent passat lo mareig a la gent, tots eram per dalt uns sentats pel banch y altres mirant com saltavan los dufins y altres peixos molt grossos per los costats y darrera 'l vapor que a tota máquina marxava dret a las costas d' Africa, varem anar a sopar, y després a passejar per dalt mirant tanta aygua com se veyia fins a las onze, que m' en vaig anar al camarot, essent ja casi tothom a dormir, esperant que vingués l' endemà pera arribar a puesto.

Serian més de las cinch que ja vaig sentir moviment pel vapor y soroll, y que deyan que ja estavam en vista d' Alger. Me vaig aixecar anantmen dalt a coberta. Veyent que ja estavam aprop de las costas d' Africa, tot s' anava fent gros, las montanyas d' Alger que semblavan petites se varen tornar molt grossas y aitas fins que ja entrant al port se veyan molt bé tots los pobles y caserins que hi ha per Alger y sos contorns, perquè tot está emplantat del mar fins al cim de las montanyas que son molt altas y cobertas de casas y chalets, fins al cap d' amunt y que mirat de dalt al vapor es molt pintoresch al veure tant de caseriu; en primer lloch se presents baix al port una rengla de

magatzems ab arcadas árabes molt altas, y al demunt d' aquestos magatzems s' aixeca magestuós lo boulevard de la República, llarch y bonich carrer de casas de cinch pisos, ab la particularitat que aquest carrer es buyt del dessota, y tot y sent buyt, hi passa un ferrocarril de via estreta que va d' Alger a Hussein-Dey y Maison Carré, y un altre ferrocarril també de via estreta que porta 'l lletrero de «Chemins de fer des routes algeriennes». Per demunt del Boulevard de la República, se veuhen nets los carrers «rue la Lire» y «rue Isly», y dalt la «Casbah», tota blanca fins al cim de la montanya. A sol ponent y tocant a la «Casbah» s' hi veu lo «Boulevard-Bru» y «Mustapha superior», mes avall «Mustapha interior» y lo faubourg de «Badel-Oued» y tocant al mar, «Agha», de manera que mirat del vapor se veu una llargada d' una hora y mitja de carrers y casas, per casi una hora d' alsada. Mirantme aixó y las altas palmeras que hi ha a «Plateau Souliere», que m' venian al devant, va parar lo vapor pera baixar los passatgers, que maletas en má y tots dalt a coberta, esperavam lo moment que possessin l' escala pera baixar al pont de barcas que arriba fins al moll. Serian las set, infinitat d' árabes van vindre a rébrens pera portar las maletas, y a mi com ja me la portava un europeu, varem pujar los rams d' escalas que per demunt dels magatzems donan dalt a la plassa de la Governació, ahont varem pendre los tram-omnibus que travessant tot un costat d' Alger, va fins dalt a Mustapha.

I. LLEVAT.

Reus, 13 Octubre 97.

Bibliografia

«Intimas vulgars» «Aplech de poesias amorosas, per Joseph Burgas (Mayet), de la colla «Apaty y Lletres», preu 1 pesseta.

Luxosament imprés en l' acreditat establiment tipogràfic «L' Avenç», lo jove escriptor D. Joseph Burgas acaba de donar a llum un preciós opúscol d' inspiradas poesias amatorias, molt ben rimadas, que ab seguretat no 's desdenyarian de firmarlas alguns de nostres més distingits poetas, per sa galanura d' estil y la certesa de son fondo.

De temps coneixia jo al simpàtic Mayet com a un dels més estudiosos conreuhadors de nostra materna llengua. Fará uns quatre anys que donà a l' estampa sa primera obra literaria baix lo títol de «Primera Volada», la que li merescué la més franca aprobació de part de tots los ayments de las ratllas curtas, donant provas en ella de ser un poeta dels de bona fusta, com vulgarment se diu, y, las esperansas aquellas, no envá fundadas, avuy han sigut realitats ab l' aparició de las «Intimas Vulgars», que, apesar del títol no vulgarejan gens ni mica, contribuhint, aixís lo Sr. Burgas a la regeneradora obra patriòtica del immortal Bonaventura Carles Aribau.

Ab distinció he llegit las noranta tres composicions que forman lo llibre y en totas ellas hi ha rasgos que denotan la fencundia del jove poeta, demostrant qu' ha llegit molt y bó, possehint ademés lo gran dó d' assimilació; pero sempre original, com ho demostra en las següents estrofas:

Sols un mal te desitjo per venjarme
de la teva traició:
que trobis un com tu y que tu l' estimis
com t' estimava jo.

Lantas y tantas cosas bonas enclou lo llibre que si pogués disposar de més espay ab molt gust m' estendria, perquè l' autor s' ho mereix, pero ab lo dit crech quedarà demostrat que 'l Sr. Burgas ha donat un gran pas y creyém no veurá fallits sos bells somnis, puig ó molt me equivocaria ó «Intimas Vulgars» figurará en teta biblioteca al costat dels més celebrats autors de la terra.

S. BORRUT S.

ARTS Y LLETRES

Cant catalá

Catalunya es nostra mare,
catalá volém parlar,
catalans tots volem esser,
pera viure ab llibertat.

Nostre escut ja prou demostra
que som fills de bona sanch;
rassa noble y molt honrada
pels pasats.

Som treballadors de mens,
n' es forsuda nostra carn;
decidits com altre hi heja
y formals.

Ay! un temps varem ser lliures
teniam la llibertat,
feyam las lleys catalanas
y lleals.

Més l' enveja tan traydora
de nostre enemich ingrát,
nos robá la nostra ditxa
fents'e esclaus.

Prou la recordém ab pena
prou ne recordém lo mal
qu' aquell rey tan vil é indigne
ens cansá.

Desitjava fernos perdrel
Nos volia exterminar!...
Ens maltractava y matava
com a xais!

Pobrets martirs que moriren
per la santa llibertat,
que reposen sots las llosas
del fossar,

ja vindrá un jorn sens tardansa
que 'ls nets qu' are aném pujant
sortirem ab tota furia
per venja'us!

Catalans tots a la una!
No volguem ser mes esclaus!
Abaix ja la tirania!
y 'ls tirans!

Nostre escut de sanch nos crida
que hi aném sens mes tardar,
'nem a venjá 'l nom dels avis,
nom sagrat.

Catalunya es nostra mare,
catalá volém parlar;
catalans tots volem esser
pera viure ab llibertat.

PLAÇIT VIDAL ROSICH.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del dia 14 d' Octubre de 1897

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroides	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSERV. particular
9 m.	753	80	2'0	3'3	Ras	
3 t.	753	84				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS classe	CAR. Can Nin
	Maxima	Minim.	Term. tipo			
9 m.	Sol. 39	9	14	SE.		0'8
3 t.	Sombra 20		17	SE.		0'8

Abir morí en aquesta ciutat la senyora D.ª Josepha Catalá Venrell, vinda de D. Ignasi Tomàs Puig, qual enterro 's verificará avuy a un quart de cinch de la tarde, sortint lo corteig fúnebre del carrer de Sant Llorens número 32.

Doném a la familia de la finada lo més sentit pésam.

Lo próxim diumenge dia 17 del corrent s' efectuará en la societat «Juventud Reusense» lo benefici de la secció dramática de la mateixa, posantse en escena lo drama de D. Jaume Piquet, «La monja enterrada en vida».

La senyora viuda del difunt mestre de casas don Francisco Balada, en atenta circular participa al públich que ha determinat seguir la mateixa professió del seu marit, pera lo qual compta ab los mateixos intel·ligents oficials que tenia son difunt espós.

«La Correspondencia de España» diu que 'l ministre de Foment doná compte en lo Consell del dilluns últim de la dimissió presentada per lo Rector de la

Universitat de Barcelona, senyor Durán y Bas, y d'una carta particular de dit funcionari, en la que funda sa dimissió en motius de delicadesa.

Dita dimissió no ha sigut admesa.

Ho celebrém de veras, y desitjém que estiga per molts anys desempenyant son càrrech, per bé y profit de la joventut catalana.

Sembla que vâ de serio que 'ls mallorquins tractan de fer una gran manifestació a la arribada de Weyler. Està molt bé, y de ma part, los hi regalo la idea que vaig apuntar l'altre dia, de ferlo rebre per tots los inútils y ma.âls qu'ha enviat de Cuba. Si per cas, que esperin una mica mes, que n'hi ha alguns centenars en camí, y com mes seran mes efecte farà.

Havém rebut un exemplar del libre de versos «Íntimas Vulgars», original dels jove escriptor en Joseph Burgas, molt conegut pel pseudònim de Mayet. En lo present número ne publicuem un petit judici, d'altre jove, en Salvador Borrut y Soler.

No obstant lo que 's diu en la crítica, volem dirne alguna cosa per nostre compte, desitjosos de donar una prova de consideració al senyor Burgas.

L'autor de «Íntimas Vulgars», apesar d'haver sortit y de perteneixer encara a un núcleo tan vulgar y fins tan burro com es la colla «Apats y Lletres», s'ha sapigut enlayrar de debó sobre l'seu origen. Com en Llimoner, y com algun altre, molt poquets, dels que hi perteneixen, en Burgas té geni propi y verdader temperament d'artista. En Mayet, quan no era més que un tants de versayres empleats en proporcionar ferratge intelectual als periódichs de tenda y barberia, era ben poca cosa, com son avuy casi tots los que s'hi dedican. Mes are, ha donat un pas de gegant en sas aficions, ha arreglat sos antichs versos, n'ha produhit de nous, y n'ha publicat aquest tomo, que resulta bastant notable; després d'en Llimoner, en Burgas es lo millor poeta d'aquella colla.

Mes no 's crega perxó l'senyor Burgas que tot estigui be en son llibret; desde 'l titul als anuncis de darrera plana, hi ha molt que hi sobra é hi fa mal. Mes, ab l'exemple donat, ¿quí dupta que aixís com ha donat lo primer pas sabrà donar lo segón?

En la unitat y sentiments dominants en la colecció, s'hi veu manifesta la influencia de la traducció catalana del *Intermezzo* feta per l'Apeles Mestres, y aixó també hi fa mal. ¿Sabrà també corretgir aqueix punt son autor?

Havém rebut una ressenya del estreno de *La Llar*, drama d'en Soler de las Casas, fill del malograt *Pitarra*, que avans d'ahir s'estrená en lo Teatro Principal de Barcelona.

La publicarem demá, ja que avuy ens ho impideix la falta d'espay.

Lo nou Governador d'aquesta provincia D. Miquel Aguado Gonzalez, ha desempenyat igual càrrech a Logroño, Zamora, Murcia y Bilbao.

Lo Comité laborant de Nova York, en nom dels rebeldes cubans y en lo nom de Máxim Gomez y Calixte Garcia y altres quefes insurrectes, ha comunicat a la premsa inglesa, que no acceptarán la autonomia que 'ls ofereix lo gabinet d'en Sagasta.

Los rebeldes no volen la pau proposada d'aquest modo, puig sols desitjan la completa independencia de Cuba, per la que lluytarán fins conseguirla.

«S'assegura que tan prompte com arribi a la Peninsula lo general Weyler se li demanarán formals explicacions sobre d'alguns punts de sa carta que 's consideran ofensius pera 'l general Martinez Campos y pera altres generals que estigueren ab aquest a Cuba.»

Explicacions ray, no n'hi faltarán pas. Si no es méa que explicacions lo que té de dar, ja poden donar la cosa com arreglada, perque de rahons, ó explicacions, durant son mando a Cuba, ha demostrat que 'n té molts.

Lo recaudat ahir per concepte de Consums en la Administració d'aquesta ciutat, puja a la cantitat de pessetas 1099'23.

Cantars d'actualitat

De Cuba sortirà Weyler
quan d'aquí sortirà Blanco;
si al mitj de la mar se troban
pot haverhi un safarranzo.

Tots los soldats que retornan
tornen malalts ó esgarrats;
sols en Weyler diu que torna
sens tenir cap os trencat.

SECCIO OFICIAL

Alcaldia Constitucional de la ciutat de Reus

Ab lo fi de comunicar un assumpto que interessa a la familia del soldat mort a bordo del vapor «Alicante» en la travessia de Manila al port de Barcelona, Joseph Josa Saumell, y 'l del Dipòsit de Filipinas, Joseph Tous Carém, se presentarán sas aludidas familias en aquesta Secretaria municipal, als efectes indicats.

Lo que 's fa públich pera general coneixement.
Reus 14 d'Octubre de 1897.—L'Alcalde, Francisco Piqué.

Registre civil

del dia 13 d'Octubre de 1897.

Naixements

María Viarnés Salvat, de Joan y María.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Joseph Frián Grisó, 72 anys, Santa Elena, 36.—
Mercé Constantí Codina, 36 anys, Sol, 29.—Antonia Benaiges Nicolau, 79 anys, Carme alt, 62.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d'avuy.—Santa Teresa.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de S. Joan Batista (Providencia)
Continúa en aquesta Iglesia la solemne Novena que

la Arxiofradia Teresiana d'aquesta ciutat tots los anys dedica a sa excelsa Mare Sta. Teresa de Jesús.

Tots los dias a las sis de la tarde se posará de manifest a S. D. M. resantse a continuació lo Santíssim Rosari, ab lo fi de guanyar las Indulgencias que durant aquest mes d'Octubre concedeix lo Santíssim Pontífice, seguirán los exercicis de la Novena y sermó que está a càrrech tots los dias del Rvmt. P. Vidallet, de la Companyia de Jesús, finalisant ab la Reserva del Santíssim.

Avuy, festivitad de Sta. Teresa, a dos quarts de deu se cantarà un solemne Ofici ab acompañament d'armonium, y predicarà las glorias y virtuts de la Santa lo referit P. Vidallet. La Comunió general tindrà lloch lo diumenge 17 durant la Missa de las 8, ab la plástica corresponent La part de cant está a càrrech de las Religiosas d'aquest Convent.

Iglesia de las Religiosas Carmelitas Descalsas

Continúan las Cuarenta Horas.

Avuy celebrarán la solemníssima festa de sa Seráfica fundadora la Reformadora dei Carmelo Sta. Teresa de Jesús.

A las nou se posará de manifest a S. D. M. se cantarà ofici solemne ab sermó que está a càrrech d'un P. Carmelita Descals. A dos quarts de sis de la tarde 's cantarà 'l Santíssim Rosari ab un motet lletanias y 's acabarà ab la reserva de S. D. M. y adoració de la Requía.

Sant de demá.—Sant Galo.

ANUNCIS PARTICULARS

Academia Fortuny

Ensenyansa de dibuix, pintura y modelat

BIRIGIDA PER

RAMON CASALS

Premiat ab medallas, diplomas y mencions honoríficas en varias exposicions, alumno per oposició del «Regio Instituto di Belli Artis» en Roma.

Ensenyansa de dibuix lineal, adorno, figura, paisatge, natural, pintura al oli y l'ayguada.

Dibuix y pintura ab model viu

Carrer Major núm. 28, pis 1.er—Reus

CLASSES DE MÚSICA

Per lo professor Estanislao Mateu

Quedan obertas desde primer d'Octubre en casa ó a domicili.

Curs especial de piano y cant.

Ar rabal Sta. Anna, 64, entressuelo.

Ferrocarril económic de Reus a Salou

Servey de trens que regirà desde 'l dia 1 de Setembre de 1897.

SORTIDAS DE REUS.—Matí: 4'10, 9'06.—Tarde: 2'32, 3'45.

SORTIDAS DE SALOU.—Matí: 4'56, 10'46.—Tarde: 5'10.—Nit: 7'25.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

D.ª Josepha Catalá Venrell

VIUDA DE DON IGNASI THOMÁS PUIG

¡HA MORT!

Q. E. P. D.

Sos desconsolats fills Don Joan, Don Ignasi, (de la rahó social FILLS DE IGNASI THOMÁS PUIG), D.ª Josepha y D.ª María de la Encarnació, fills polítichs Don Lluís Querol, Don Joan Catalá y D.ª Elvira Viscarrués, nets, nebots, cosins y demás parents, presents y ausents, al participar a sos amichs y coneguts tan sensible pérdua, los hi pregan la tingan present en sas oracions y se serveixin a assistir a la casa mortuoria, carrer de Sant Llorens, número 32, avuy divendres dia 15 del actual, a un quart de 5 de la tarde pera acompañar lo cadaver a la Parroquia Iglesia de Sant Pere y d' allí a la perta del Roser, ahont se despedirà 'l dol.

Reus 15 d'Octubre de 1897.

NOTA. Per respecte als malalts 's ha suplicat a la Iglesia la supressió del toch de campanas.

